

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 18. veebruar 2019
(OR. en)

6153/19

CFSP/PESC 96
DEVGEN 23
CLIMA 43
COPS 31
ENV 115
ONU 10
RELEX 105

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Teema: Kliimadiplomaatia – nõukogu järelused (18. veebruar 2019)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused kliimadiplomaatia kohta, mis võeti vastu nõukogu 3673. istungil 18. veebruaril 2019.

NÕUKOGU JÄRELDUSED KLIIMADIPLOMAATIA KOHTA

Nõukogu võttis vastu järgmised järeldused.

Kiire vajadus suurendada ülemaailmset ambitsiooni, tugevdada mitmepoolsust ja rakendada tõhusalt Pariisi kliimakokkulepet

1. Kliimamuutused on vahetu ja eksistentsiaalne oht, millest ei pääse ükski riik. Juba praegu kogeb maailm kliimamuutuste arvukaid laastavaid tagajärgi, aga tegevusest selle peatamiseks jääb endiselt väheks. ÜRO peasekretär on öelnud ja valitsustevahelise kliimamuutuste rühma eriaruanne üle 1,5 C globaalse soojenemise mõjude kohta on kinnitanud, et maailm ei tegutse piisavalt kiiresti tagasipöördumatute ja katastroofiliste kliimamuutuste ärahoidmiseks. Seetõttu tuleb ülimalt kiiresti tõhustada globaalset reageerimist kliimamuutustest tingitud ohule kestliku arengu kontekstis ja vaesuse kaotamise alaseid jõupingutusi. Seepärast on Euroopa Liit täis otsustavust aidata suurendada üleilmset ambitsiooni ja olla teejuhiks kõikjal kliimameetmete kiiremaks võtmiseks, tunnistades kliimamuutuste tõsiseid tagajärgi rahvusvahelisele julgeolekule ja stabiilsusele.
2. EL kinnitab veel kord kindlat pühendumist Pariisi kliimakokkuleppele, mis on kõige tähtsam mitmepoolne raamistik ülemaailmseks võitlemiseks kliimamuutuste vastu. Nõukogu õnnitleb Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 24. istungjärgu (COP 24) võõrustajariiki eduka konverentsi korraldamise puhul Poolas ning peab tervitatavaks selle positiivset tulemust, nn Katowice reeglistikku, mis aitab Pariisi kliimakokkuleppel toimida tõhusa, operatiivse ja läbipaistva platvormina kõige kiireloomulisemate ülemaailmsete väljakutsetega tegelemiseks ning annab kõigile riikidele tugeva tõuke edasiliikumiseks ja ülemaailmse kliimaambitsiooni suurendamiseks. EL on valmis teatama Pariisis kokkulepitu kohaselt 2020. aastaks oma riiklikult kindlaksmääratud panuse või seda ajakohastama, võttes arvesse kõigi osalejate kollektiivseid jõupingutusi, mida on vaja täiendavalt teha, ning meetmeid, mida nad on juba võtnud.

3. EL näitab eeskju, ja viib oma 2030. aastaks võetud ambitsioonikad kohustused praktikas ja seadusandluses ellu. Tunnistades vajadust ulatuslikuma ülemaailmse ambitsiooni järele, on EL ühtlasi alustanud kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppega oma visiooni kujundamist sellest, kuidas oleks võimalik saavutada pikaajaliselt üleminek kliimaneutraalsele tulevikule. Väljakutseks on saavutada see eesmärk nii, et kõigi jaoks ja mitte kedagi maha jättes on tagatud õiglane üleminek.
4. Nõukogu palub kõigil riikidel tungivalt ülemaailmse ambitsiooni vajaliku suurendamisega ühineda, juhindudes valitsustevahelise kliimamuutuste rühma aruande leidudest ja *talanoa*-dialoogist, näidates üles uut kollektiivset pühendumist Pariisi kliimakokkuleppe eesmärkide täitmisele, ennekõike eesmärgile hoida ülemaailmse temperatuuri tõus tuntavalt alla 2°C, jätkates püüdlusi hoida temperatuuri tõus alla 1,5 C.
5. Kliima puudutab meid kõiki: riike, organisatsioone, erasektorit, kodanikke, ja kõigil sidusrühmadel on täita oma roll. Seega peab ühine ja elumuutev tegevus laienema mitme(te)le valitsustasandi(te)le ning kohapealsel kliimamuutuste vastu võitlemisel ja ambitsioonikate lahenduste elluviimisel tuleb anda oluline roll valitsusväliste osalejatele ning piirkondlikele ja kohalikele omavalitsustele. Samamoodi on üleminekul vähese heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele ülimalt oluline jätkata mitmesugustest allikatest, sealhulgas uutelt panustajatelt pärit vajalike rahaliste vahendite koondamist ja ümbersuunamist.

Kliima, rahu ja julgeolek

6. Nõukogu on veendunud, et kliimamuutused toimivad nii ohu mitmekordistajana kui ka järjest enam ohuna iseenesest, tuues kaasa tõsised tagajärjed rahule ja julgeolekule kogu maailmas.

Nõukogu tunnistab, et kliimamuutustest on kõige enam mõjutatud ja nendega on kõige vähem võimelised tegelema või kohanema vaeseimad ning kõige hapramas ja haavatavamas olukorras olijad. Lisaks kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele on kliimamuutustealase riskijuhtimise alustalad vastupanuvõime suurendamine, toiduga ja toitainetega kindlustatus, katastroofiohu vähendamine, konfliktiennetus ja kestlik areng, eeskätt nõudluse kestlik juhtimine ning loodusvarade ja looduspõhiste lahenduste haldamine ja kasutamine. Julgeolekuperspektiivi integreerimine kõigisse neisse protsessidesse, tagades samas kaasava osalemise, on väga oluline kliimamuutuste destabiliseerivate mõjude, aga ka kestliku arengu eesmärkidele avalduva negatiivse mõju leevendamiseks.

7. Nõukogu on sügavalt mures ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse, maailma veevarude ja ökosüsteemide hävimise ning mulla degradeerumisest, veenappusest, veega seotud riskidest ja äärmuslikest veega seotud nähtustest tulenevate järjest suuremate ohtude üle. Arktika Nõukogu tähelepanek, mille kohaselt Arktika soojeneb maailma keskmisest üle kahe korra kiiremini, on eriti suur mureküsimus, millel on tõsised ülemaailmsed tagajärjed. Nõukogu tuletab meelde ELi kohustust toetada senisest enam Arktika keskkonna kaitset, sealhulgas vähendades õhusaasteaineid, eeskätt musta süsinikku. Nõukogu toetab terviklikke ja kooskõlastatud rahvusvahelisi pingutusi kliimamuutuste veega seotud mõjude kõrvaldamiseks kooskõlas nõukogu 2018. aasta järelustega veediplomaatia kohta. Nõukogu innustab võtma ookeanialaseid kliimameetmeid, sealhulgas leidma ranniku- ja merealadel looduspõhiseid lahendusi asjakohaste pikaajaliste vähese heite strateegiate abil. Nõukogu rõhutab, kui oluline on liikmesriikide ja partnerriikide vaheline piiriülene koostöö, eriti piiriülese keskkonnamõju, aga ka ohutuse, sealhulgas tuumaohutuse hindamisel.

8. Nõukogu peab tervitatavaks 22. juunil 2018 kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi korraldatud kõrgetasemelist üritust, millel juhiti tähelepanu kliimamuutuste rahu- ja julgeolekuriskide ohjamise kiireloomulisusele ja tähtsusele. Osalejad tõid välja kliimamuutustega kaasnevaid arvukaid reaalseid ja võimalikke julgeolekuohte ning osutasid meie kollektiivsele vastutusele sellise mõju ennetamisel, selleks valmistumisel ja selle leevendamisel. Nõukogu peab tervitatavaks olemasolevatest algatustest lähtuvate selliste edasiste ürituste korraldamist nagu planeedi julgeoleku algatus või Budapesti veeteemaline tippkohtumine 2019.
9. Nõukogu kutsub kõrget esindajat, komisjoni ja ELi liikmesriike üles tagama, et konfliktidealase ELi varajase hoiatamise süsteemi taoliste konfliktiennetusvahendite puhul võetakse arvesse kliimamuutuste kahjuliku mõjuga seotud julgeolekuväljakutseid ja keskkonnaalaseid ohutegureid ning et kõigis poliitikavaldkondades, sealhulgas vastava valdkonna riski- ja mõjuhinnaangutes ning kohapealsetes strateegiates, tugevdatakse varajase hoiatamise ja varajase tegutsemise vahelist seost. Ühtlasi kutsub nõukogu ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna osalisi üles suurendama teadlikkust kliimamuutustega seotud julgeolekuohtudest.
10. Nõukogu peab tervitatavaks ÜRO Julgeolekunõukogu kõrgendatud tähelepanu kliimamuutuste julgeolekumõjule, millest andsid muu hulgas tunnistust 11. juulil 2018 Rootsi ja 25. jaanuaril 2019 Dominikaani Vabariigi eesistumisajal korraldatud spetsiaalsed selleteemalised arutelud. Nõukogu väljendab heameelt sammude üle, mida on astunud ÜRO struktuurides sellealase töö tõhustamiseks spetsiaalse esialgse mehhanismi abil, mille eesmärk on käsitleda kliimaga seotud julgeolekuohte. Nõukogu innustab jätkuvalt ÜRO Julgeolekunõukogu ja ÜRO süsteemi rajama ÜRO Julgeolekunõukogu tarbeks kliimaga seotud julgeolekuohtude terviklikku teabebaasi, mis aitab integreerida kliima- ja keskkonnaalased lühi- ja pikaajalised ohutegurid täielikult rahu- ja julgeolekuohtude hinnangutesse ja haldamisse riigi, piirkonna ja rahvusvahelisel tasandil ning lähtuda terve ÜRO süsteemi eksperditeadmistest, et reageerida nendele ohtudele operatiivselt ja tugevdada ÜRO kohapealseid missioone näiteks olemasolevate varajase hoiatamise mehhanismide tõhustamise abil.

2019 – ÜRO kriitilise tähtsusega aasta kliimameetmete ja kestliku arengu vallas

11. Kõik osalejad peavad näitama kiiremas korras üles otsustavat käitumist. Nõukogu jääb ootama mitmete kõrgetasemeliste ürituste toimumist, mis toetavad kohustust võtta kogu 2019. aasta jooksul kiireid ja ambitsioonikaid ülemaailmseid kliimameetmeid. 2019. aasta juulis aset leidev ÜRO kestliku arengu kõrgetasemeline poliitiline foorum on hindamatu võimalus rõhutada kliimameetmete ja kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamise koostoimet, millele on osutatud ka valitsustevahelise kliimamuutuste rühma eriaruandes üle 1,5°C globaalse soojenemise mõjude kohta, eriti eesmärkide 13 ja 16 vahelisi seoseid, ning võimalus edendada nende rakendamist. Ühtlasi kutsub EL kõiki partnereid andma sisulist ja positiivset panust 2019. aasta septembris ÜRO peasekretäri korraldatavasse kliimatippkohtumisse „Võidujooks, mille suudame võita. Võidujooks, mille peame võitma“ ning kestliku arengu eesmärkide alasesse tippkohtumisse, mis Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee 74. istungjärgu avamisel samuti aset leiab. EL leiab, et ÜRO peasekretäri kliimatippkohtumine on ülioluline võimalus koondada poliitilist tahet ülemaailmse ambitsiooni suurendamiseks seoses Pariisi kliimakokkuleppe eesmärkidega ning anda tunnistust valitsuste ja valitsusväliste organisatsioonide elumuutvatest meetmetest.

12. Kliimameetmed ning kestliku arengu tegevuskava 2030, Addis Abeba tegevuskava ja Sendai katastroofiohu vähendamise raamistik peavad üksteist vastastikku tugevdama. EL loodab, et 2019 on aasta, mil nii liidus kui ka mitmepoolsel tasandil liigutakse kestliku arengu eesmärkide ja kliimaalaste tegevuskavade edasise lähenemise suunas. EL palub kõigil partneritel toetada ÜRO peasekretäri tööd kahe tegevussuuna lähendamiseks. EL toetab, edendab ja kaitseb jätkuvalt inimõigusi, soolist võrdsuslikkust ja naiste võimestamist kliimameetmete raames.

13. Ühtlasi püüab EL jätkuvalt maksimeerida muude asjakohaste protsesside kliimapanust, kutsudes eeskätt Rahvusvahelist Tsiviillennunduse Organisatsiooni üles rakendama kiiresti tõhusat rahvusvahelise lennunduse süsinikdioksiidi kompensatsiooni ja vähendamise süsteemi (CORSIA) ning tagama selle keskkonnavalise terviklikkuse, samuti leppima oma järgmisel assambleel kokku pikaajalistes eesmärkides. EL kutsub samuti Rahvusvahelist Mereorganisatsiooni üles rakendama oma esialgset kasvuhoonegaaside vähendamise strateegiat kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppe temperatuurieesmärkidega. EL peab tervitatavaks Montreali protokolli tehtud Kigali muudatuse jõustumist 1. jaanuaril 2019, mis aitab kaasa Pariisi kliimakokkuleppe eesmärkide saavutamisele, ning kutsub Montreali protokolli teisi osalisi muudatust võimalikult kiiresti ratifitseerima.

Võidujooks, mille me kõik suudame võita: ELi pikaajaline strateegia

14. Nõukogu tunnistab, et ülemaailmse temperatuuri tõusu hoidmine tuntavalt alla 2°C ning püüdlused hoida temperatuuri tõus alla 1,5 C nõuavad lähikümnenditel kiiret ja kaugeleulatuvat ühiskondlikku kannapööret, keskkonnakaitset ja majanduse üleminekut. EL esitab ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonile 2020. aastaks ambitsioonika pikaajalise strateegia Pariisi kliimakokkuleppe kohase kliimanetraalsuse saavutamiseks, ning kutsub kõiki kokkuleppe osalisi üles esitama oma pikaajalised strateegiad õigeaegselt.

15. EL teeb oma partneritega jätkuvalt koostööd ning jagab kogemusi ja parimaid tavasid ambitsioonika ja tõhusa poliitika kiiremaks elluviimiseks ja perspektiivkavandamiseks. EL rõhutab erilist vajadust, et G20 majandusriigid, kes paiskavad õhku ligikaudu 80 % kogu maailma heitkogustest, võtaksid ohjad ja esitaksid 2020. aastaks pikaajalised ambitsioonikad strateegiad, mis on kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppe pikaajaliste eesmärkidega. Kliimameetmed moodustavad juba olulise osa kolmandate riikidega tehtavast koostööst ning EL laiendab oma poliitilisi dialooge ning kliima- ja energiadiplomaatiat eesmärgiga keskenduda praktilisele elluviimisele ning julgustada oma strateegilisi partnereid kiirendama üleminekut kliimanetraalsele ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele ringmajandusele.

16. Nõukogu märgib, et vajalik ülemaailmne fossiilkütustelt üleminek toob ilmselt kaasa märkimisväärsed geopoliitilise tasakaalu muutused, mis võivad mõjutada ELi välis- ja julgeolekupoliitikat, nagu osutas hiljuti ülemaailmne energiasüsteemi ümberkujundamise geopoliitika komisjon. Seepärast peab nõukogu tervitatavaks Euroopa Komisjoni pikaajalist strateegilist visiooni „Puhas planeet kõigi jaoks“, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni. Nõukogu rõhutab vajadust keskenduda aruteludes sellele, millised eri viisid võimaldavad saavutada Pariisi kliimakokkuleppe kohase kliimaneutraalsuse. Nõukogu tuletab meelde, kui oluline on analüüsida põhjalikult teadus- ja tõenduspõhiseid näitajaid, tagades samas õiglase ülemineku, mille puhul võetakse nõuetekohaselt arvesse erinevaid sotsiaal-majanduslikke olusid, investeeritakse uuenduslikesse tehnoloogialahendustesse, võimestatakse kodanikke ja valitsusväliseid osalejaid ning kooskõlastatakse meetmeid sellistes võtmevaldkondades nagu energia-, tööstus-, põllumajanduspoliitika, teadusuuringud ja rahanduspoliitika. Nõukogu tuletab meelde, et CO₂-heite maksustamine ja fossiilkütuste toetuste reform on kõige olulisemad sammud sellise keskkonna loomiseks, kus rahastamisvood saaks viia vastavusse liikumisega ohutu ja säästva, vähese kasvuhoonegaaside heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise arengu suunas.

ELi rahvusvahelise kliimakoostöö ja -toetuse edasine tõhustamine

17. Nõukogu kutsub komisjoni, kõrget esindajat ja liikmesriike üles tagama, et ELi kliimameetmete raames tegeletakse võimalikult paljude väljakutsete ja mõjudega. Kliimameetmed peavad moodustama osa kõigi tasandite poliitilistest dialoogidest ja ühistest tegevuskavadest. Kõrget esindajat ja komisjoni julgustatakse pöörama kliimameetmetele piisavalt tähelepanu tulevase finants- ja tehnilise koostöö kavandamisel partnerriikidega, muu hulgas järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel.

18. EL ja selle liikmesriigid on jätkuvalt pühendunud eesmärgile suurendada rahvusvahelist kliimamuutustega seotud rahastamist osana arenenud riikide ühisest eesmärgist mobiliseerida 2020. aastaks väga mitmesugustest era- ja avaliku sektori allikatest, vahenditest ja kanalitest ühiselt 100 miljardit USA dollarit aastas ja jätkata seda kuni 2025. aastani. Nad järgivad otsustavalt Pariisi kliimakokkuleppe eesmärki viia rahastamisvood vastavusse vähese kasvuhoonegaaside heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise arengu suunas liikumisega kooskõlas komisjoni tegevuskavaga jätkusuutliku majanduskasvu rahastamise kohta. EL jätkab oma rahvusvahelisi pingutusi, et tagada sarnaste rahaliste vahendite koondamine muudelt partneritelt ja riikidelt.

19. EL ja selle liikmesriigid tunnistavad, kui olulised on kliimamuutuste tagajärgedega kohanemise meetmed ja tegevus, sealhulgas vastupanuvõime suurendamine ja haavatavuse vähendamine. Lisaks rõhutab nõukogu, et oluline on kohanemise alane koostöö kõigi partnerriikidega, eriti vähim arenenud riikide ja väikeste arenevate saareriikidega, kes on kliimamuutuste tagajärgede suhtes eriliselt haavatavad.
